

OPINIE SEPARATĂ

Prin Decizia nr. 172 din 20 noiembrie 2025, Curtea a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a punctului 19²⁸ din Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013, ridicată de dl avocat Alexandru Bot, în interesele SA „AutoComerț Service”, parte în dosarul nr. 2c425/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

Pe baza punctului 19²⁸ din Regulament, consumatorul poate contesta factura de plată în instanța de judecată în termen de 30 zile.

Autorul excepției a susținut că, la adoptarea Regulamentului, care conține prevederile contestate, Guvernul și-a depășit limitele de reglementare stabilite prin Legea apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011 și prin Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013. Autorul sesizării a pretins că dispozițiile contestate îi restricționează accesul la justiție, drept fundamental garantat de articolul 20 din Constituție, și contravin articolului 102 alin. (2) din Constituție.

În raport cu aceste critici de neconstituționalitate, majoritatea judecătorilor Curții au conchis la etapa de admisibilitate a sesizării că Guvernul era abilitat să adopte o hotărâre prin care, între altele, să dezvolte și să concretizeze procedura de contestare a actelor de prelevare a apei uzate, precum și să stabilească termenul de contestare a actelor în instanța de judecată. Faptul că Regulamentul conține prevederi care nu se regăsesc în legile care au stat la baza adoptării acestui act normativ nu reprezintă, *per se*, o depășire a competențelor atribuite Guvernului. De asemenea, majoritatea judecătorilor au susținut că dacă hotărârea Guvernului ar reitera prevederile legii organice, în lipsa stabilirii unui cadru legal pentru executarea acesteia, legea organică ar putea fi aplicată în situații absurde care ar contraveni scopului pentru care a fost adoptată. Ei au menționat că, dacă hotărârile Guvernului pot fi adoptate în cazul în care sunt prevăzute de actul legislativ, nimic nu împiedică adoptarea lor în cazul în care executarea legii le face necesare. Astfel, exercitându-și funcția de executare a legilor, Guvernul nu a acționat *ultra vires* prin adoptarea pct. 19²⁸ din Regulament, el rămânând în sfera competențelor sale (a se vedea DCC nr. 172 din 20 noiembrie 2025, § 24).

Nu susțin poziția majorității cu privire la considerentele și soluția dată în această cauză.

În legătură cu obiectul sesizării, observ că Parlamentul pe baza articolelor 39 și 40 din Legea apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011 și articolului 22 din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013, a împuternicit Guvernul să adopte un Regulament cu privire la cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale.

Odată cu reglementarea condițiilor pentru exploatarea sistemelor de colectare a apelor uzate în localitățile urbane și rurale, Guvernul a reglementat procedura de contestare a actelor de prelevare a apei uzate și a stabilit un termen de contestare a facturilor în instanța de judecată. Totuși, aceste norme adoptate de Guvern puteau fi adoptate doar de Parlament printr-o lege organică.

Așa cum stabilește articolul 391 din Codul civil, termenul general de prescripție de 3 ani reprezintă un termen în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat. Elementul esențial al prescripției extinctive privește posibilitatea subiectului raportului material de a pretinde și de a obține pe cale judiciară protecția dreptului subiectiv civil încălcat.

În continuare, potrivit articolului 186¹ din Codul de procedură civilă, cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei de persoana în a cărei favoare a curs prescripția, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. În cazul în care se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă. Efectul constatării de către instanța de judecată a expirării termenului de prescripție constă în stingerea dreptului la acțiune, adică după împlinirea prescripției dreptul subiectiv al persoanei nu poate fi valorificat pe calea intentării unei acțiuni civile în instanța de judecată.

În jurisprudența sa în materia termenelor de prescripție, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că respectarea condițiilor de admisibilitate pentru efectuarea actelor procedurale reprezintă un aspect esențial al dreptului la un proces echitabil, iar rolul jucat de termenele de prescripție are o importanță majoră atunci când este interpretat în lumina Preambulului Convenției, care declară, în partea sa relevantă, că preeminența dreptului este parte a patrimoniului comun al statelor contractante (a se vedea *Dacia SRL v. Moldova*, 18 martie 2008, § 75). Curtea a mai precizat că nerespectarea exigențelor legale privind termenul de introducere a unei acțiuni poate conduce la constatarea că ingerința în drepturile reclamantului nu a fost „prevăzută de lege” (a se vedea *Baroul Partener-A v. Moldova*, 16 octombrie 2009).

Fiind o condiție de admisibilitate pentru realizarea dreptului la acțiune, termenul de prescripție face incident dreptul fundamental de acces liber la justiție. Din perspectiva articolelor 72 alin. (3) lit. e) și 115 alin. (4) din Constituție, acesta poate fi reglementat doar printr-o lege organică. Competența instanțelor de judecată și procedura de judecată pot fi reglementate doar printr-o lege organică. Din acest motiv consider incidente articolele 20 și 102 alin. (2) din Constituție.

Potrivit articolului 102 alin. (2) din Constituție, hotărârile Guvernului se adoptă pentru organizarea executării legilor.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reiterat, sub aspectul incidenței articolelor 6 și 102 din Constituție, că într-un sistem democratic și constituțional, Parlamentul are atribuția constituțională de a legifera, iar Guvernul organizează executarea legilor, scop în care emite hotărâri pentru precizarea, clarificarea și aplicarea cât mai corectă a acestora. Guvernul nu are competență normativă primară, fiind abilitat

să acționeze numai în executarea actelor legislative. Prin introducerea unei condiții cu caracter limitativ, Guvernul a acționat *ultra vires*, instituind o normă cu un caracter primar (a se vedea DCC nr. 132 din 5 decembrie 2019, § 22; HCC nr. 6 din 28 februarie 2023, § 45, 56-58).

Prin reglementarea termenului special de prescripție de 30 zile, Guvernul a introdus o normă defavorabilă în raport cu termenul general de prescripție extinctivă de 3 ani, reglementat de articolul 391 din Codul civil (lege organică), limitând accesul la justiție și făcând incident dreptul la un proces echitabil. Prin această constatare, nu pun în discuție imposibilitatea stabilirii unor termene diferite în funcție de obiectul litigiilor. Reglementarea altor termene decât cel general reprezintă o competență exclusivă a Parlamentului, prin adoptarea unei legi organice.

De altfel, țin să menționez că, după pronunțarea Deciziei nr. 45 din 14 mai 2024, la care fac referire majoritatea colegilor, Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 a fost completată cu Capitolul VII¹ „Soluționarea petițiilor și litigiilor”, care include procedura de contestare a actelor de prelevare a apei uzate, precum și termenul de contestare a facturilor în instanța de judecată, în articolul 36⁴ alin. (2) făcându-se trimitere la necesitatea de a respecta „modul și [...] termenele prevăzute de legislația în vigoare”.

În concluzie, Curtea trebuia să declare admisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate și să o analizeze în fond.

20 noiembrie 2025

Judecătorul Viorica PUICA